

küçük
İSKENDER

Can -
günce m

aşk cümlesinin
gizliöznesi'ni
merak ediyorum.

küçük İskender
CANGÜNCEM

Can ağdaş

Cangüncem, küçük İskender

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Yapı Kredi Yayınları, 1996

Can Yayınları'nda 1. basım: Mart 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Gonca Özmen

Düzeltili: Müge Karahan

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Dizi ve sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Bilal Sarıteke

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5617-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750756177

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

küçük İskender
CANGÜNCEM

METİN - ŞİİR - GÜNLÜK

küçük İskender'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

"Her Şey" Ayrı Yazılır, 2016

Waliz Bir, 2016

Mayıs Giremez, 2017

The God Jr, 2017

Kırık Kadeh Sineması İftiharla Sunar, 2017

Periler Ölürken Özür Diler, 2017

Türkçe Sözlü Hafif Mavi, 2017

Arkadaşlar İçin İntihar Vakti, 2017

Ölen Sevgilimin Şiir Defteri, 2017

İkinci Waliz, 2018

666, 2019

Dedem Beni Korkuttu Hikâyeleri, 2019

Erotika, 2019

Yirmi5april, 2019

Burç Hikâyeleri, 2020

İskender'i Ben Öldürmedim, 2020

küçük İskender (Derman İskender Över), 28 Mayıs 1964'te İstanbul'da dünyaya geldi. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde beş yıl eğitim gördü. Tıp eğitimini de, peşinden girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nü de yarıda bıraktı. Şiir, roman, deneme, günlük gibi pek çok edebî türde eserler verdi. Yurtdışında yayımlanan antolojilerde şiirleriyle yer aldı. 2000 yılında Orhon Murat Arıburnu, 2006 yılında Melih Cevdet Anday Şiir Ödülü'nü kazandı. 2014'te Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nü, 2017'de Necatigil Şiir Ödülü'nü aldı. Avrupa'da, ABD'de şiir okumalarına, panellere, sempozyumlara katıldı. Kürtçe ve Almancada kitapları basıldı. Şiir performansları yaptı, *Ağır Roman*, *O Şimdi Asker* gibi sinema filmlerinde rol aldı. küçük İskender 3 Temmuz 2019'da aramızdan ayrıldı.

Önsöz

Bir şairin, bir yazarın yaşamı, kişiliği, dünya görüşü, önemseyip etkilendiği olaylar, çeşitli konulardaki duygu, düşünce ve duyarlılığıyla ilgili yazdıklarından az çok bilgi edinsek de bize asıl biyografiler, günceler ve anılar yardımcı olur bu konuda. Öznelliği ağır basan, yazarının yaşamından izler, tanıklıklar taşıyan, duyguların, düşüncelerin yoğun olduğu, iç dünyaya ışık tutan metinlerdir bunlar.

Bir edebiyatçının yazdıkları yorumlanırken özel yaşamının da dikkate alınması gerektiğini savunanlardan küçük İskender'in "ömrümü özetlediğim", "ömrümün kafeslerinin KAPILARINI ardına dek AÇIYORUM!", "yalnızlığımın belgeselidir", "Hayatıma hoşgeldiniz" dediği güncelerini okurken hem onun sıra dışı yaşantısını, iç dünyası ve yazdıkları arasındaki ilişkiyi hem de yapıtlarını daha iyi anlayıp anlamlandırıyoruz. Şakir Özudoğru da "Akışkanlar Mekaniği" adlı yazısında "bu güncelerde onun şiirine karışan ve zamanla onunla özdeşleşen kimi imgelerin nasıl ortaya çıktığını görebilmemiz (martı, suzidilara...), çalışılmamış metinler oldukları için onun hayal evrenine birinci elden girebilmemiz" in olanaklı olduğunu vurguluyor.

Yazmayı bir varoluş edimi, bir bağımsızlaşma mücadelesi olarak gören, kendini saklayıp sakınmadan, "pervasızca" metinlerine koyan sayılı yazarlardan biridir küçük İskender. Yaşamı, yazdıklarıdır ya da yazdıkları, yaşamıdır diyebiliriz. Yaşanan ve yazılan bir bakıma birbirine bitmiştir onda. Güncelerinde şiirlerine, metinlerine kaynaklık eden muhalif yaşam algısını, içinde bulunduğu dönem ve toplumla ilgili gözlemlerini, okudukları, izledikleri ve dinlediklerini, insanlarla ilişkilerini, deneyimlerini, bilinçaltını, umutlarını, hayal kırıklıklarını, öfkelerini, mutluluklarını, kaygılarını, kavgalarını okuyoruz. Onu "çıplak"

halde buluyoruz sanki. Öyle gündelik, sıradan, önemsiz olay ve ayrıntılara pek değinmediğini, günü gününe olayları aktarmak gibi bir amacı olmadığını görüyoruz. İskender'i insan olarak somut gerçekliğiyle tanımamızın yanı sıra dönemin kimi olayları, sanatsal ve ahlaksal değerleriyle ilgili değerlendirme ve çatışmalarına, başkaldırısına da tanık oluyoruz.

17 Şubat 1975'te yazmaya başladığını belirttiği, 1984 Şubat ayından 1993 sonuna kadar yirmi defterde doğaçlama tuttuğu aforizmalar, şiirseller, değinmeler ve bazıları karalamalar diyebileceğimiz notlardan seçerek oluşturduğu 648 günce, *Cangüncem* adıyla ilk kez Ekim 1996'da Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkmıştır. Daha sonra 2002'de Gendaş Yayınları, Mayıs 2012'de ise Sel Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır. Çoğu yazarın aksine güncelerini yaşarken yayımlamıştır İskender. Maddelerin yıllara ve defterlere göre dökümüne baktığımızda, alışılmışın aksine, 1993'ten 1984'e, 20. defterden 1.ye, geriye doğru bir zamandizinsellik izlendiğini görüyoruz. Ayrıca birkaç güncede, cümle aralarında rastlasak da tarih atarak başlamıyor yazmaya. Bu kayıtlarda da kendince bir düzen, kendince bir dil tutturuyor.

Güncelerini "şiirseller, hayaller, görüntüler, açılımlar, etüdsüz belirlenmeler, deneysel değinmeler ve hezeyanlar" olarak niteleyen şair, bunlardaki "savrukluk"lara değiniyor. "lütfen bir dakika" başlıklı önsözde "Her türlü bozukluk, koruma altına alındı!" derken de yazım ve noktalamada yerleşik kurallara aykırılığın korunduğunu vurguluyor. Kimilerindeki içeriksel dağınıklığa, dil ve deyişteki öfke, şiddet ve saldırganlığa karşın sözcükleri verili yük ve bağlamlarından koparması, alışılmadık bağdaşturmaları, yan anlamlara açıklık, çağrışım zenginliği ve imge yoğunluğuyla şiirsellik baskın güncelerde. Çoğu zaman sanki günlük tutmuyor da şiir yazıyor gibi. "Benim şiirlerim bir günce gibidir. Bir günceye insan hissettiği, gördüğü her şeyi yazar. Sevgiyi, aşkı, günlük hayatında etkilendiği olayları..." der ya Andrey Voznesenski, biz de İskender'in günceleri birer şiir gibidir diyebiliriz. Ayrıca, bu günceler şiirleri ve serbest metinlerinin oluşumuna kaynaklık etmiştir. Kimileriye yazmayı planladıklarına dair tuttuğu notlardır.

Enis Batur'a göre "sarsıcı", "tanıklıklar" içeren *Cangüncem*'de "Bir tür doğaçlama kendiliğinden yazı ile içini döküyor İskender: Yapısına, özelliklerine, huyuna eldiven gibi uyan bir üslup ve teknik ile. (...) Dünyasını karşılayan bir dil" ile. İskender'in dili bıçkın, küfürlü, ironik ve eleştireldir. Anarşizan ruhu, onun şiddet dilinde de yansımaları bulur. "hırçınlıktır kimliğimiz," der. Şiirlerinde ve düzyazı metinlerinde olduğu gibi güncelerinde de toplumdaki ve özellikle altkültürdeki anarşi, cinsellik, şiddet eğiliminin yansımaları görülür.

“sözcüklerin yetersizliği canımı sıkıyor” diyen İskender, verili dil ve sözcüklerle yetinmez, yeni sözcükler türetir. Örneğin “bürokrasi” sözcüğünden yola çıkarak “atölyekrasi, öfiskrasi, işyerikrasi”, “ayakkabı”yı düşünerek eldiven yerine “elkabi”, “siklamen”den “siklemem”, “tesis yokluğu”ndan “testis yokluğu” gibi sözcüklere ulaşır. Kimi zaman sözcükleri, deyimleri, kişi, kitap, şarkı-türkü adlarını değiştirerek, karşıt anlamları yan yana getirerek, söz oyunlarına, mecazlı anlatıma başvurarak da ilginç imgeler oluşturur: “kof dağı, boşdizgin, şairli köyün kavalcısı, zom amcanın kulübesi, zotzüt kuşu, ateş poligonu, çiyen müziği, şipşaksevdi, kerata cetveli, tarantula babu, ahmet haşin, mart twain, tershane” gibi. Böylece çarpıcı, etkili anlatım biçimiyle yerleşik anlamları parçalar, değiştirir, genişletir.

Zihninden geçenleri, bilinçakışı yöntemiyle üstgerçekçilerin otomatik yazı tekniğini andıran bir biçimde yazıya geçirdiği de olur. Dadaistlerden Tristan Tzara'nın “Kâğıt parçaları üzerine sözcükler yazın, bunları bir şapkanın içine atıp karıştırın, sonra teker teker çekip bir kâğıdın üzerine sıralayın; işte dadaizm...” diyen manifestosunu benimsemiştir sanki. “bir sözlük kurulur, açıklamasız:” diye başladığı ve içinde Exupery ve Poe'nun, iktidar, bilinçaltı, imge ve sanrının, giyotin, feodalizm ve Osmanlı'nın, atıklarınca, yel değirmeni ve tarantulanın da geçtiği; ilk iki satırda yemiş, duman, irin, rektum, asimetri, bulmaca, saklambaç, koro, kışkırtma, amut, abuk, boy, ivme, sinema; son iki satırda on altı uçurtma, bisiklet, şort, kas, alkol, turnusol, imza, iskele, tahta, mürekkep, org, nikotin olmak üzere toplam on bir satırda birbirleriyle ilgili ilgisiz yetmişten fazla sözcüğü sıralar. Aynı şekilde, “domino taşlarından inşa edilmiş bir manastır”, “kuşbakışı yaşanmamış bir çocukluk”, “fanatik iç çamaşırları”, “maydanoz kokan kız sevgilim”, “hayatımın aortu beyaz seveda”, “su'dan ikmale kalmak”, “tırnak yeme çetesi”, “gündelikçi gökgürültüsü”, “postmatüre anlam”, “gecekondu kasıkları” gibi alışılmadık bağdaştırmalar, benzetme, çağrışım ve imgeleriyle düzyazı şiir yazar gibi tutmuştur güncesini. Bir şiirde dize olabileceklerin yanı sıra aforizma sayabileceğimiz çok sayıda cümle de var güncelerde: “güzellik, bir yadırgama biçimidir.”, “kudret, kanda değil, hazdadır.”, “estetik, poetik bir tiktir!”, “şiir, duyu varyetesidir.”, “aşk, hayatın sürtünme katsayısıdır. şiir ise, enerjinin dil biriminden yazılmış hali!”

Yaşamında her türlü kurum ve değerleriyle toplumsal düzenin kurallarına başkaldıran İskender, şiirlerinden düzyazı metinlerine türler arası sınırları, yazım ve noktalama kurallarını da dikkate almaz. Noktadan sonra büyük harfle başlamaz, özel isimleri küçük harfle ya-

zar. Kimi sözcük ve cümleleri büyük harflerle, aynı sözcüğün birkaç harfini büyük, birkaçını küçük harflerle yazdığı ya da kimi harflerini ayrı olarak ve heceler arasına nokta koyup bölerek yazdığı da olur. Kesme imini, kendine göre, yerli yersiz kullanır. Bitişik sözcükleri ayrı yazarken ayrı yazılanları da bitişik yazar bazen. Satır başında iki nokta ya da noktalı virgül koyarak başlar bazı cümlelere. “ve”, “de/da” ile virgül imini birlikte kullanır. Kimi sözcük ve sözleri, konuşma ya da çocuk dilinde kullanıldığı biçimiyle yazıya geçirir: “bundan kelli”, “içicem”, “nalet”, “masuscuktan” vb. Böylece bir yandan kaba, teklifsiz konuşmada geçen, müstehcen sayılan her türlü sözcüğü kullanan İskender, diğer yandan kimi sözcüklere çocukluğun saf üstünlüğünü yükleyerek bir renklilik de katar yazdıklarına.

Harf ve sözcük yinelemelerinden, ses benzerliklerinden yararlanarak düzyazıda da bir ritim, ahenk, canlılık ve akış yaratır. Örneğin “kötü” sözcüğünü, kimini büyük kimini küçük harflerle yazarak art arda sekiz kez yineler. Güncelerde satırları uzunlu kısısalı, rastgele alta dizerek onların görsel olarak da şiiri andırmasını amaçlar. Kimi sözcüklerde aynı harfi art arda defalarca yazarak bir kişiyi, kavramı, düşünceyi ya da çağrışımı vurgular. Örneğin “cem”i yazarken yirmi dört “e” harfi kullanır. Şiirlerinde ve düzyazılarında da olduğu gibi güncelerinde de yabancı dilden sözcük ve cümlelere yer vermesinin yanı sıra eski (Osmanlıca, Arapça, Farsça kökenli) ve yeni sözcükler arasında bir seçme, yeğleme yapmaz. “Tekerrür” ve “eylem” aynı cümlede geçer. “anım-sa. hatırladın mı?” gibi art arda öz Türkçe ve Arapça kökenli eşanlamlı sözcükleri kullandığı bile olur.

Göndermeler, alıntı ve anıştırmalar yönünden de oldukça zengindir günceler. Yazar ve şairlerden müzisyen ve sinemacılara, kitaplardan şarkılara, filmlere özel bir gezintiye çıkarır okurunu. Dünyasına ait izleri, beslenme kaynaklarını paylaşır. İşte bunlardan bazıları: Rimbaud, Verlaine, Oğuz Atay, Sevim Burak, Jack London, Oscar Wilde, Thomas Mann, Kafka, Enis Batur, Sherlock Holmes, *Everest My Lord*, *Tonio Kröger*, *Dorian Gray'in Portresi*, *Martin Eden*, Olric, Raskolnikov, Milena, Pinokyo, Peter Pan, Külkedisi, Robert de Niro, Dustin Hoffman, Hitchcock, Jean Epstein, *Kramer Kramer'e Karşı*, David Bowie, John Cage vb.

Birçok şiir, yazı ve söyleşisinde yer alan dize, cümle, imge, benzetme, eğretileme ve görüşlerin tohumlarının güncelere serpiştirilmiş olduğunu söyleyebiliriz. Döneminin şair ve şiirleri ile kendi şiiri üzerine değerlendirme, eleştiri ve yorumlamalarını okuyabiliyoruz. Şiirdeki

“pasiflik”ten, çağının gerisine düşmüş şairlerden söz eden İskender, sistemin “bazı amipşairler”inin şiiri yönlendirdiğini, şiire “ahlak misyonu, terbiye, süzme kibarlık yüklemeye” çalıştıklarını belirterek “1980 sonrası şiirimizin en olumsuz gelişimi, bu patolojik rezalettir,” der ve sürdürür: “türkiye’de edebiyatı elinde tutanlardan çok kuşkulanyorum. gelişimi engelleyen bir tekel var.” Kendini “Seksen sonrasının en başarılı şairi” olarak görür ve “kesinlikle bu dünyaya”, “bu çağa” ait olmadığını söyler. İtalyanca kökenli, genellikle topla açılan yayılım ateşi anlamında kullanılan “salvo”dan türettiği “salvotik” şiiriyle, yürürlükte olan düzenin aksaklıklarına ve ahlaki sınırlamalarına, normal saydıklarına karşı bir tavır takınarak aileden eğitime, dine toplumsal kurumları topa tutar. Bireyi önemser, altkültürün ironik, “tehditkar” diliyle, kimilerince “sapkın” sayılan bir şiir yazar. Kendisini “ruhunu şiire satmış bir adam” olarak niteleyen şair, sistem karşıtı, “sosyalizm sempatzanı” olmakla birlikte toplumcu şairler ve politik şiirle arasındaki mesafeyi korur. “biz, caz şairi olmak telaşındayız. caz’dan kastım ironi, karşı çıkma, kavgaya etme, seks, sevgi ve aritmik yapı,” sözleriyle muhalif tavrını vurguladıktan sonra şiirinin “küçük burjuvazi, lise-üniversite gençliği, sapkınlar ve marjinal kesime yönelik!” olduğunu, “sosyal sorunlarla bireysel sorunları arasında bocalayan kişinin, mastürbasyon yapmaya mahkum edilmiş gençlerin, orospuların, eşcinsellerin” şiirini yazdığını vurgular. Toplumcu gerçekçi şairlerce eleştirileceğinin de bilincinde olarak şunları söyler: “ölümünden sonra güncelerimi kurcalayacak olan bir kısım, şey diyecek: -gördüğünüz gibi, İskender sınıf bilincine erişemeyerek, şahsi sayıklamaları arasında boğulmuştur. ben onlara güleceğim.”

Bireyin ve toplumun sorunlarını, imgesel ve ironik bir biçimde, karşıtlıklardan yararlanarak dile getirirken slogancılıktan, yakınma ve mızımızlanmadan kaçınır. Örneğin, yönetime darbeyle, silah zoruyla el koymuş “iyilik cuntası”ndan, magazin basına gönderme yaptığı “makyajlı gazete sayfaları”ndan, “proleter anılar”, “İÇCEP AHLAKI”, “emekçi sözcük”, “ihanet Bank”, “moral mülkiyet”, “tefecî umut”, “imge zammı”, “bildiri dağıtan rüzgar” dan söz eder ve “balıkların sendikası yoktur,” der. Şeriatın şovenizme, star sistemine ekonomisi, yaşam ve yönetim biçimi, dinsel-ahlaksal inancı, egemen sanat anlayışı ve değerleriyle uyuşamadığı toplumsal düzeni, kimi zaman açık ve doğrudan kimi zaman da kapalı bir biçimde eleştirir. Irkçılık ve ırkçı ulusallığa, militarizme tepkisini “asil bir kan dolaşmıyor damarlarımda”, “biraderim boris’in trompetini, bir zencinin kışına sokan o ırkçı polis...” , “asker olmayacağım. ameliyatla bile.” diyerek belirtir. “türk

ültürü hakkında ne diyebilirim ki;” dedikten sonra, kâğıt-kalemle oynanan bir çocuk oyununun adının bile ADAM ASMACA olduğunu anımsatarak 12 Eylül döneminde dünya görüşü, siyasal ideolojisi nedeniyle, on sekiz yaşından küçük çocukların da aralarında bulunduğu birçok gencin, “Asmayalım da besleyelim mi?” denilerek idam edildiğini göndermeleriyle hatırlatır.

Dünyaya, çağına, yaşama ve içinde yaşadığı topluma at gözlüğüyle bakmaz. Oldukça geniş bir açıdan bakarak toplumdaki çürüme, değerler yozlaşması ve karmaşayı, bireydeki parçalanma ve yabancılaşmayı, bilinçakışı diyebileceğimiz bir yöntemle yansıtır güncelerinde de. Yüzdeki hem dış hem de “düş izi”ni görece kadar güçlü bir gözlemci ve ayrıntı ustası olarak, var olanları, olup bitenleri, görülmeyen ya da görmezden gelinenleri anlatırken alışılmış genel algıyı bozar. Kıvrak zekâsı ve dil yetisiyle, toplum ve bireyce baskı altına alınan beden, kişilik ve kimliği parçalanmış bireyin baskı altından kurtulmasını ister. Ona göre, “ideal toplum yoktur! idealize toplum vardır.” Başkaldırının farklı olmakla karıştırılmamasını ister ve “uygunsuzluktur underground” der, ancak “doğaçlama’yı içerse bile bilinçli aksiyonlardır,” açıklamasını yapar.

Kişiliği ve dünya görüşüyle ilgili olarak, “isyankârım, anarşiyi seviyorum,” diyen İskender, yaşamında ve yazdıklarında kural tanımaz; yönetime, toplumsal kurumlara ve yasalara diklenir. Bireysel özgürlüğünü kısıtlayan, gelenek ve değerleriyle, sanat otoriteleriyle çatıştığı, uyumsuzluğu nedeniyle yalnızlaştığı toplumu sevmediğini belirtir: “ben bir bireyim. toplum’u sevmiyorum. ve yalnızım.”, “bu topluma güvenmiyorum. bu ahlak etüdüne bonservis vermiyorum.” Kendisini, “bir çürüyüşün kahramanı”, “elinden yalnızlığı bile alınmış bir adam” sayan şairin yazdıklarında toplumsal çürüyüşün yansımaları görünür. Ahlak konusunda sınırsız özgürlüğü savunur: “ahlak! tüm ruhlar ve vücutlar özgürlüğe ulaşsın tezini savunuyorduk.”, “çağrışımlarımız illa ki ahlakınıza aykırıdır ve öyle de olacaktır.”, “şiire ahlak misyonu, terbiye, süzme kibarlık yüklemeye çalışanlar sistemin şairleridir.” İyiyi/kötüyü, doğruyu/yanlış, güzeli/çirkini, yaşam biçimini, bireyin özgürce kendisinin seçmesinden yanadır. Baskıcı toplumun “normal” saydıklarının karşısındadır, “bana asla normalden söz etmeyin”, “beynimin normaliteye yönelik hıncı hiç bitmedi,” der. Ona göre, “normalite faşisttir.” Bireyin özgürlüğünü kısıtlayan aşkı bile faşist olarak niteler ve “seni seviyorum”un kısaltması olan “S.S.” onda faşizmi, Nazilerin devlet terörü uygulayan güvenlik örgütünü, sonradan tamamen Hitler’e bağlanan ko-

ruma birliğini/katılarını (S.S.) çağırıştırır: “Aşk, her zaman faşisttir. Çünkü /S. S./ seni seviyorum.”

Sözde demokratik, çürüyen kapitalist toplumun ikiyüzlü, yozlaşmış ahlakının kutsal, erdem ve değerlerini, anarşizan bir tutumla, çekincesiz, kışkırtıcı ve alaycı bir dille eleştirir. Örneğin “spermelerle yıkanmış ikonalar”, “tababet aşk namazı”, “haçtan hamile kalmış kutsal”, “Tabutumu penis şeklinde yapın”, “içimde masum bir orospu oturuyor”, “babasının ırzına geçen hain evlat”, “utanç yasak, tutuculuk günah. giyinik dolaşmak büyük suç.” diyerek erdemle suçu, doğru ile yanlış, gerçeklikle fanteziyi karıştırıp ters yüz ederek, iktidarın, otoritelerin değer ve kurallarına, dayatmalarına başkaldırır. Gaston Bachelard’ın, “Şiirsel imgenin yasaklarla oynaması ne hoş!” sözünü ilke edinmiş gibidir.

İskender, toplumdaki egemen ahlakça sapkınlık sayılan eşcinselliğinden söz ederken de gözü karadır. Kendisini hissedemeyen, anlayamayanları “yürek-beyin körü”, “zavallılar” olarak niteler ve “homo-s’extrem yaşamı bir suç olarak belgeleyen dar zihniyet!”in ona yabancı olduğunu vurgular. “the gay gives good head and is dead!”, “my devil! fuck me!”, “ben öyle duyarlı bir herifim ki / sonunda ibne olmak zorunda kaldım”, “sevdim bir genç oğlanı’! tangoda devrim.”, “mandalina kokan delikanlıların, insanı çıldırtan güzellikleri konuşulur”, “AYRINTI, EŞCİNSEL DİR!”, “anüsler, penikler tutuklanamaz!” diye yazar ve “İnsan, cinselliğini istediği yöne kanalize edebilir. Sapıklık diye bir şey yoktur.” der. Egemen ahlak kurallarınca suçlu sayılmasına bir türküden dönüştürdüğü bir dizayle tepki gösterir: “odam utanç tutmuyor benim!” Sidikten dışkıya, sümükten irine, kandan sperme her yönü ve her şeyiyle bedeni, özellikle “şehvet ve saldırganlık kankardeştir.” dediği cinselliğiyle yazan İskender, şiddet diliyle ele alır cinselliği de. Tecavüz ve ihanetten de sıkça söz ederek hem cinsellikteki saldırganlığa hem de toplumdaki ikiyüzlü cinsellik ilişkilerine dikkat çeker. Kendi cinselliğini, bedenini yazmaktan da geri durmaz. İç dış ayırımı yapmaz. Sevgiyle nefreti, aşk ve cinsellikle şiddeti birleştirir. “Küfretmeyi seviyorum” diyen şairin, çekincesiz, kaba, saldırgan dili ironi ve eleştiri içerse de bunların çoğu yazık ki erkek egemen algı ve eril dilde kadınları aşağılayan, onları suçlayan, alay eden ve ötekileştiren niteliktedir.

Okurun, kendisini doğru anlayıp değerlendirmesini arzulayan şair, “sana yeniden yeniden yalvarıyorum: lütfen önyargılı olma” diye seslenir. “sen ey bilinmeyen okur! Beni tanımak için değil, anlamak için oku! dürüst ve önyargısız ol. seni sıkarsam da bağışla beni.” “...bu çelişkili gerçekler, benim trajedimdir! bunca sevgi dolu bir yürekle acı çekiyor

ve ağlıyorsam, ortada bir hata vardır.” O, özgür bir birey olarak başı dik yaşamış ve hiçbir politik, sanatsal grubun içinde, güdümünde yer almamıştır. Onun, “herkes kendi kendisinin tanrısı, herkes kendi kendinin peygamberidir” benzeri sözleri de bireyi ve bireysel özgürlüğü her türlü değerin, kutsal sayılanların üstünde tuttuğunu gösterir. Ona göre, “paylaşılan, farklı ve kışkırtıcı olmalıydı.” O, farklılığını, söylen/e/meyen ya da göz ardı edilenleri, çekinmeden, korkmadan gösterip yazarak ortaya koymuştur. Bu nedenle “beni mezara dik gömsünler. ölü bile olsam, ayakta, başım dik durmak istiyorum,” demiştir. Diğer insanların sevdiklerini “basit”, inandıklarını “komik”, “yaşama biçimlerini de ilkel, tatsız ve sönük” bulduğunu söyler. Ölümünden sonra sıra dışı kişiliği, yaşamı nedeniyle kendisi için “- bir küçük İskender vardı, diyecekler, ne garip çocuktü,” ayrıca “yürekliydi” de diyeceklerini belirtir. Uyum sağlayamadığı toplumda, “şu yeryüzünde yapayalnızım” der. Yalnızlığını, duygusal-ruhsal dünyasındaki karmaşa ve çelişkileri, tutkularını, bilinçaltındakileri apaçık ortaya koymuştur. Oldukça doğal, yapaylıktan uzak, zorlama ve süslemelere yer vermeden kendiliğinden, dobra, inandırıcı ve akıcı bir anlatımla. Hulki Aktunç’un bir şiirinde “Nerde günlük tutuyorsam evim orası” dediği gibi İskender de günceleriyle okuruna evini açar bir bakıma. Yazıyı, evi kılmış gibidir. Defterlere geçirdiği bir yaşama çağırır okurunu da.

Onun muzipliği, hınzırlığı da ayrı bir tat katar güncelerine, okuru kendine çeker. Örneğin, “hitchcock’tan aşk şarkıları dinlediniz” diye yazar bir güncesinde. Bir garsona “garson! bana bir sevgili servisi yap!” diye seslenir. Bir başkasında, “erkekler platonik aşklarıyla regl olur” der. Martı dediği sevgilisine, “bundan sonra danıştay kararıyla anacağım adını” diye sitem eder. “Sapkın” insanlara inen “muzır vahiy”lerden söz eder ve “Beni Sevmeyin! Kötü Alışkanlık Yaparım..” diye de uyarır. O, gerek yaşantısı gerekse yapıtlarıyla Jean Cocteau’nun, “Şair nedir?” sorusuna verdiği yanıtı uyan şairlerdendir: “Oyunun kurallarını değiştiren adamdır.” Günceleri, bunu bir kere daha kanıtıyor.

Gonca Özmen

maddelerin yıllara ve defterlere göre dökümü:

1-81	:	31.08.1992	/	26.12.1993	(20. Defter)
81-206	:	11.09.1991	/	30.08.1992	(19. Defter)
207-357	:	30.01.1991	/	31.08.1991	(18. Defter)
358-406	:	20.12.1989	/	08.08.1990	(17. Defter)
407-437	:	20.09.1989	/	19.12.1989	(16. Defter)
438-507	:	22.01.1989	/	29.07.1989	(15. Defter)
508-550	:	01.06.1988	/	13.01.1989	(14. Defter)
551-567	:	02.01.1988	/	30.05.1988	(13. Defter)
568-574	:	21.10.1987	/	30.12.1987	(12. Defter)
575-587	:	10.07.1987	/	18.10.1987	(11. Defter)
588-600	:	18.04.1987	/	08.07.1987	(10. Defter)
601-612	:	08.02.1987	/	16.04.1987	(9. Defter)
613-623	:	02.01.1987	/	07.02.1987	(8. Defter)
624-628	:	20.11.1986	/	01.01.1987	(7. Defter)
629-640	:	27.07.1986	/	16.11.1986	(6. Defter)
641	:	23.06.1986	/	18.07.1986	(5. Defter)
642-647	:	20.06.1985	/	16.06.1986	(4. Defter)
648	:	27.03.1985	/	16.06.1985	(3. Defter)
....	:	04.09.1984	/	25.03.1985	(2. Defter)
....	:	19.02.1984	/	18.07.1984	(1. Defter)

lütfen bir dakika

Bu toplamdaki şiirseller, hayaller, görüntüler, açılımlar, etüdsüz belirlemeler, deneysel değinmeler ve hezeyanlar *doğaçlama* yazılmış, karalanmış *cangüncem*lerden, güncelerimden aynı savrulukla derlenmiştir.

Bölümler arasında yer yer görülebilecek benzerlikler, tekrarlar ve kopukluklar, bana özgü duyuların, yöneltildiği kişilerin adlarının ve yaşanan ilişkilerin çoğunun bu toplama alınmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca defterler, günümüzden geçmişe doğru temize çekilmiş, zaman karmaşası –bilinçli olarak– dibe, başlangıca, fetal duyarlığa itilmeye çalışılmıştır. İlgilenenler için, defterlerin tutulduğu tarihler, sırasıyla ilişkide belirtildi.

Her türlü bozukluk, koruma altına alındı!

Dünyamdaki kimi adları, bilerek atladım. Kendimi tutkularımla sınırlandırmaya çabalamam, böyle bir sonuç doğurdu.

Bu çalışmanın yayımlanmasının başlıca dört nedeni var:

1. Bazı düşüncelerin baskın zaaf lar sonucunda geldiği samimi(uç) noktaların okura birinci elden, sübjektif sansürle aktarılması.

2. Bugüne dek inatla savunduğum ‘okura açılmış bir edebiyatçının *özel hayatının*, o edebiyatçının ortaya koyduklarını yorumlamada baz alınması gerektiği ilkesi’ni geçerli kılmak.

3. Bir söyleşimde açıkladığım ‘Türkçe yazsam da Türkçe şiir’in dışındayım, savının okur ve ilgili eleştirmenler önünde tartışılabilmesini kolaylaştıracak ‘ara grafik’in belgelenmesini sağlamak.

4. Olası bir ölümü izleyen süreçte ‘günceler’in denetimli / denetimsiz basılıp basılmayacağı ikilemini nötralize etmek.

Hayatıma hoşgeldiniz.

küçük İskender
Mayıs 1994, İstanbul

“*Cangüncem*, küçük İskender’in 17 Şubat 1975’te yazmaya başladığını belirttiği, 1984 Şubat ayından 1993 sonuna kadar yirmi defterde doğaçlama tuttuğu aforizmalar, şiirseller, değinmeler ve bazıları karalamalar diyebileceğimiz notlardan seçerek bir araya getirdiği 648 günceden oluşuyor.

Enis Batur’a göre ‘sarsıcı’, ‘tanıklıklar’ içeren *Cangüncem*’de ‘Bir tür doğaçlama kendiliğinden yazı ile içini döküyor küçük İskender: Yapısına, özelliklerine, huyuna eldiven gibi uyan bir üslup ve teknik ile. (...) Dünyasını karşılayan bir dil’ ile. İskender’in dili bıçkın, küfürlü, ironik ve eleştireldir. Anarşizan ruhu, onun şiddet dilinde de yansımalarını bulur. ‘Hırçınlıktır kimliğimiz,’ der. Şiirlerinde ve düzyazı metinlerinde olduğu gibi güncelerinde de toplumdaki ve özellikle altkültürdeki anarşi, cinsellik, şiddet eğiliminin yansımaları görülür.”

Gonca Özmen

#isyan #altkültür #anarşi #cinsellik #şiddet #günce #şiir #ironi #doğaçlama #kimlik

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

metin-şiiir-günlük

ISBN 978-975-07-5617-7

9 789750 756177